

МІСЦЕ І РОЛЬ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

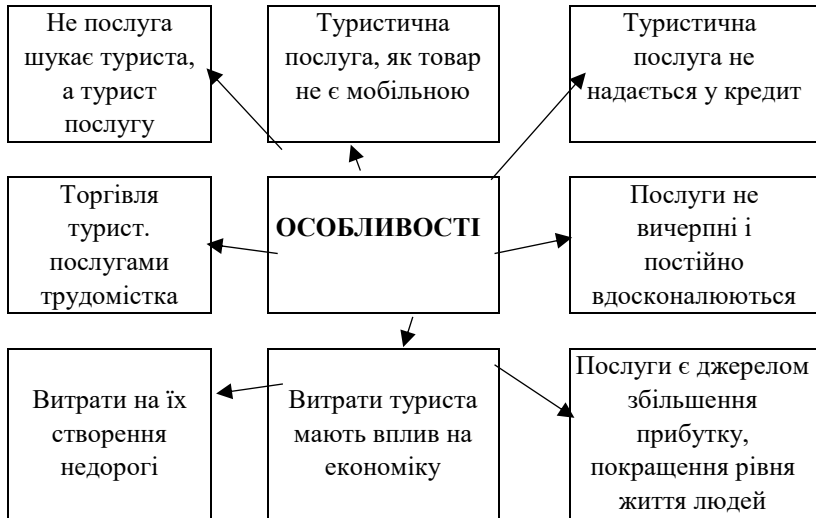
Бочан І.О., д-р екон. наук, проф.
Львівський національний університет ім. Івана Франка,
м. Львів, Україна

Розвиток сфери послуг є домінуючою складовою розвитку сучасної економіки, в якій зайнято біля 2/3 працюючих і створюється така ж частка ВВП країни, та є одним із важливих джерел формування національного багатства країни. На сьогоднішній день туризм, став явищем, що увійшло у повсякденне життя майже третини населення планети. Розвиток туризму йде пліч-о-пліч з глобалізацією. Це єдина галузь, де науково-технічний прогрес не впливає на зменшення кількості працюючих, а створення робочих місць у 20 разів економічно вигідніше ніж у інших галузях. В цій галузі реалізується 75% послуг і 25% супутних товарів. Це одна із ефективних галузей у сфері послуг [2, с. 64-65]. Туристична галузь має всі підстави стати одним із важливих чинників розвитку України, маючи для цього значний потенціал туристичних і рекреаційних ресурсів.

Туристичну послугу формують і реалізують фахівці із спеціальною підготовкою, в тому числі із вищою освітою, що складають біля 60% персоналу. Вона містить нематеріальну складову, що спрямована на свідомість туриста, його психіку. Водночас, у цьому продукті мають місце і окремі матеріальні елементи. В цьому і складність формування вартості і ціни такої послуги. Туристична послуга – це основний інструмент для задоволення туристичних потреб. Туристичні послуги є тими «невидимими товарами» які не можна побачити, почути, але можна відчутти, особливо емоційно. Ця нематеріальність проявляє себе після реалізації послуги і живе у спогадах людини, що перетворюється на естетичне, емоційне задоволення, що сприяє її духовному та інтелектуальному розвитку. Для туристичного бізнесу надання таких послуг вигідне, тому що вони маловитратні; властивості моря, сонячного проміння, специфіка клімату, дари лікувальних рослин чи бальнеології. Важливо врахувати, що туристичні послуги практично не вичерпуються, вони відтворюються і вдосконалюються безперервно.

Важливе значення у торгівлі туристичними послугами має інформаційна функція ринку про країну перебування туриста, про якість послуг [1, с.15]. Адже якість наданої послуги-це якість туризму. Це важливе джерело про країну перебування, це засіб пом'якшення напруження в міжнародних відносинах, що характеризується такими

інституційними чинниками; толерантністю, звичаями, традиціями, особливостями господарювання народу. Особливості торгівлі туристичними послугами можна відобразити на рисунку.

Рис. Особливості торгівлі послугами

Сьогодні спостерігається досить швидкий, але надто нерівномірний розвиток світової торгівлі туристичними послугами. Здебільшого вони здійснюються між високорозвинутими країнами і відповідно мізерно між слаборозвинутими. Це найбільш відчутно в економіках тих країн, які створюють найкращі умови для в'їзного туризму надаючи різноманітні послуги у відповідності до видів туризму; готельного, рекреаційного, оздоровчого, пізнавально-культурного та ін. У цих країнах надходження від туризму перевищують прибутки від експорту традиційних товарів [3].

Список використаних джерел

1. Закон України «Про туризм» від 15.05.95 р. *Вісник Верховної Ради України*. 1995. № 31. Розділ 1.
2. Бочан І.О. Сучасні тенденції розвитку туризму в контексті європейських і світових вимог. *Вісник ЛІЕТ*. 2008. № 3. С. 64-65.
3. Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.